

Lavinia Lefterache

**Infracțiuni din
domeniul afacerilor**

Editura
Stamangiu
2023

Cuprins

Capitolul I. Dreptul economic și dreptul afacerilor.	
Noțiuni introductive _____	1
Capitolul II. Infrațiuni din domeniul afacerilor _____	24
Secțiunea 1. Aspecte introductive _____	24
Secțiunea a 2-a. Referințe de drept comparat _____	68
Capitolul III. Infrațiuni la regimul societăților _____	77
Secțiunea 1. Referințe generale _____	77
Secțiunea a 2-a. Trăsături specifice _____	130
Bibliografie _____	207

Lavinia Lefterache

**Infracțiuni din
domeniul afacerilor**

Editura
Stamangiu
2023

6. În dreptul penal al afacerilor, **subiectul activ** al infracțiunii se particularizează prin unele caracteristici proprii^[1]. Sub acest aspect, observăm, din cele ce preced, că subiecții activi ai infracțiunilor pe care le analizăm sunt persoane care exercită activități, în domeniul afacerilor, cu titlu profesional^[2]. Subiect activ al infracțiunilor din domeniul afacerilor nu

^[1] La 1 iulie 2001 propuneam, având în vedere calitatea subiecților activi de prepuși ai societății comerciale, bancare sau de asigurări, înlăturarea din Codul penal din 1969 a dispozițiilor art. 258, care asimila angajații societăților comerciale cu funcționarii publici. Diferențele de statut juridic dintre salariații societății comerciale (ce exercită atribuțiile asupra cărora s-a convenit prin contractul de muncă) și funcționarii publici ar fi justificat abrogarea art. 147 alin. (2) și art. 258 C. pen. 1969.

În prezent, art. 308 C. pen. stabilește că anumite reguli de conduită incidente în cazul funcționarilor publici, a căror încălcare atrage răspunderea penală, se aplică și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute de art. 175 alin. (2) C. pen. ori în cazul oricărei persoane juridice.

^[2] Anumite categorii de funcții sau profesii sunt excluse din sfera subiecților activi calificați.

Judecătorilor și procurorilor, de exemplu, conform art. 112 din Legea nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească (republicată în M. Of. nr. 259 din 30 septembrie 1997), deci legea în vigoare la 1 iulie 2001, le erau interzise exercitarea, direct sau prin persoane interpușe, a activităților de comerț, precum și participarea la administrația sau conducerea unei societăți comerciale sau civile. În prezent, judecătorii, procurorii, asistenții judiciari, magistrații-asistenți au aceeași interdicție [art. 231 alin. (1) lit. c) din Legea

nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor (M. Of. nr. 1102 din 16 noiembrie 2022)].

Funcționarii publici, conform reglementării din anul 1999 [art. 56 alin. (2) din Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici (M. Of. nr. 600 din 8 decembrie 1999)], nu puteau deține funcții în regiile autonome, societățile comerciale ori alte unități cu scop lucrativ și (art. 57) nu puteau exercita la societăți comerciale cu capital privat activități cu scop lucrativ care aveau legătură cu atribuțiile ce le reveneau din funcțiile publice pe care le dețineau și nu puteau fi mandatar ai unor persoane în ceea ce privește efectuarea unor acte în legătură cu funcția pe care o îndeplineau.

Aceeași interdicție intervine și cu privire la funcționarii publici conform art. 94 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (M. Of. nr. 279 din 21 aprilie 2003).

Conform Codului administrativ în vigoare (O.U.G. nr. 57/2019, publicată în M. Of. nr. 555 din 5 iulie 2019), consilierii județeni împuterniciți să reprezinte interesele unității administrativ-teritoriale în societăți, regii autonome de interes județean și alte organisme de cooperare sau parteneriat sunt desemnați, prin hotărâre a consiliului județean, în condițiile legii, cu respectarea regimului incompatibilităților aplicabil (art. 176); de asemenea, președintele consiliului județean îndeplinește, în condițiile legii, atribuții privind funcționarea societăților și regiilor autonome de interes județean [art. 191 alin. (1) lit. a)], iar pe perioada exercitării mandatului de primar, viceprimar, președinte al consiliului județean sau vicepreședinte al consiliului județean se suspendă contractul de muncă, respectiv raportul de serviciu al acestuia, în cadrul regiilor autonome sau societăților cu capital integral ori majoritar de stat sau al unităților administrativ-teritoriale, cu excepția situațiilor prevăzute de lege (art. 209).

poate fi decât persoana care desfășoară o activitate economică. Nu orice persoană poate avea această calitate, ci doar agenții economici^[1]. Din interpretarea art. 1 și art. 8¹ din Legea nr. 31/1990 rezultă că o societate comercială poate fi constituită atât din persoane fizice, cât și din persoane juridice și fie numai din persoane fizice sau numai din persoane juridice, legea neimpunând condiții speciale în ceea ce privește persoana care solicită înmatricularea societății la registrul comerțului (doar persoane fizice, de exemplu)^[2].

În raport cu subiectul activ al infracțiunilor din domeniul afacerilor incriminate de Legea nr. 31/1990, vom distinge între infracțiuni cu subiect activ circumstanțiat și infracțiuni cu subiect activ necircumstanțiat^[3].

Infraacțiunile incriminate prin Legea nr. 31/1990 sunt comise, de regulă, de un subiect activ care are o anumită calitate, în legătură cu constituirea, funcționarea ori radierea unei so-

[1] La data de 1 iulie 2001, sfera agenților economici includea, potrivit art. 2 din O.G. nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor (forma republicată în M. Of. nr. 75 din 23 martie 1994), „orice persoană fizică sau juridică care produce, importă, transportă, depozitează sau comercializează produse ori părți din acestea, ori prestează servicii”, deci includea: 1) comerciantul individual (art. 7 C. com. în vigoare la acea dată); 2) entități colective cu personalitate juridică (subiecte de drept privat, de stat, de natură mixtă); 3) asociații lipsite de personalitate juridică.

[2] Soluția de politică penală se justifică prin reglementarea răspunderii penale a persoanei juridice începând cu anul 2006.

[3] Infraacțiunea incriminată de art. 48 din Legea nr. 26/1990 avea un subiect activ necircumstanțiat, aspect menținut de incriminarea din Codul penal care a înlocuit textul din legea specială după abrogarea sa.

cietăți. Astfel, acesta trebuie să fie: fondator, cenzor, administrator, director, director executiv, reprezentant legal, asociat, expert, acționar sau deținător de obligațiuni, lichidator. Doar infracțiunile incriminate de art. 279 alin. (2) și art. 280³ nu cuprind asemenea cerințe speciale pentru subiectul activ, deoarece aduc atingere societății indiferent de persoana care comite actul de conduită incriminat.

În raport de incriminarea din art. 280¹ din lege se pune problema dacă actul de conduită poate fi comis doar de către deținătorul acțiunilor sau părților sociale ori dacă, având în vedere caracterul fictiv al transmiterii, și în acest caz subiectul activ este necircumstanțiat, fapta putând fi comisă de orice persoană. Din modul de reglementare a conduitei incriminate se desprinde concluzia că doar transmiterea are caracter fictiv, nu și deținerea acțiunilor sau părților sociale. O interpretare contrară credem că ar conduce la extinderea conținutului acestei incriminări prin analogie. Oricum, un act de conduită de acest tip (transmiterea unor părți sociale ori acțiuni care nu există) ar fi incriminat prin art. 244 C. pen., dacă fapta a produs un prejudiciu.

Se poate spune că infracțiunile prevăzute în Legea societăților au ca subiect activ administratorul societății, privit în sens larg, de organ însărcinat cu reprezentarea legală și gestiunea patrimoniului societății (ceea ce include și directorii^[1], în măsura în care legea nu îi exclude *expressis verbis*

[1] Conform art. 152 din lege, „Directorii sunt răspunzători pentru neîndeplinirea îndatoririlor lor. Prevederile art. 137¹ alin. (3), ale art. 144¹, 144³, 144⁴, 150 și ale art. 153¹² alin. (4) se aplică directorilor în aceleași condiții ca și administratorilor”.

de sub incidența incriminării)^[1]. Cu titlu excepțional, Legea nr. 31/1990 prevede că infraacțiunile pot fi comise și de

[1] Administratorul unei societăți cu personalitate juridică ce desfășoară activități cu scop lucrativ este, prin natura lucrurilor, dinamizatorul activității acesteia. Acesta asigură gestiunea curentă a societății, putând face toate operațiile necesare pentru aducerea la îndeplinire a obiectului societății, afară de restricțiile arătate în pactul societar.

Controlul de gestiune al anumitor tipuri de societăți îl exercită un organ specializat, format din cenzori. Legea nr. 31/1990 instituie obligativitatea desemnării lor în societatea pe acțiuni [art. 159, art. 169 alin. (3)], în societatea în comandită pe acțiuni (art. 187) și în societatea cu răspundere limitată, dacă în această ultimă formă societară numărul asociaților trece de 15 persoane [art. 199 alin. (3)]. Chiar în societatea cu răspundere limitată cu un număr mai mic de membri, statutul poate prevedea alegerea unuia sau a mai multor cenzori [art. 199 alin. (2)]. În societățile de persoane, ținând seama de răspunderea solidară și nemărginită pe care și-o asumă asociații, structura de organizare nu îi cuprinde pe cenzori. Nimic însă nu s-ar opune ca pactul societar să îi prevadă.

Întinderea și efectele răspunderii cenzorilor sunt determinate, așa cum precizează art. 166 alin. (1), de regulile mandatului.

Consiliul de administrație poate delega conducerea societății unuia sau mai multor directori, numind pe unul dintre ei director general (art. 143 din lege).

Lichidatorii (art. 253 din lege) sau reprezentanții permanenți (persoane fizice ale societății lichidatoare) trebuie să fie lichidatori autorizați în condițiile legii. Atribuțiile lor sunt prevăzute în art. 253-255 din lege.

Calitatea de asociat, expert, fondator, comerciant o poate avea orice persoană fizică sau juridică având capacitatea de exercițiu și de folosință în situația îndeplinirii anumitor condiții [deținerea de

cenzor [art. 276, art. 277 alin. (1)], lichidator (art. 278 cu referire la art. 271-277), acționar sau deținător de obligațiuni (art. 279).

Așa cum rezultă din cele de mai sus, infraacțiunile reglementate în Legea nr. 31/1990 au, de regulă, un **subiect activ circumstanțiat** prin anumite calități sau prin poziția pe care o ocupă în cadrul societății: administrator, cenzor, director, asociat etc., deci un profesionist în domeniul afacerilor.

În ceea ce privește corelarea acțiunii penale și acțiunii civile în procesul penal, răspunderea administratorului față de societate poate fi o răspundere **directă** (prejudiciul este cauzat direct societății) sau o răspundere **de regres** (societatea plătitoare a prejudiciului cauzat prin fapta administratorului își recuperează sumele astfel plătite de la administrator).

În sistemul legii române, acțiunea de tragere la răspundere aparține, în principal, adunării generale. Conform art. 155 din lege^[1], decizia de tragere la răspundere a fondatorilor, administratorilor, a membrilor directoratului și consiliului de supraveghere, precum și a cenzorilor pentru daune cauzate societății prin încălcarea îndatoririlor față de societate aparținând adunării generale, care decide cu cvorumul și majoritatea prevăzute pentru adunarea generală ordinară (art. 112 din

acțiuni la o societate comercială, autorizare în condițiile legii (expertul), exercitarea de acte de comerț ca profesiune obișnuită (comerciantul)].

[1] Reglementarea se regăsește în materia societății pe acțiuni; pentru identitate de rațiune, se aplică și celorlalte tipuri de societăți.

lege); adunarea generală desemnează și pe cel care urmează să exercite acțiunea în justiție^[1].

[1] Avem rezerve cu privire la această reglementare, deoarece par a fi lăsate nerezolvate probleme cum ar fi exercitarea acțiunii de tragere la răspundere penală în cazul în care faptele pentru care acțiunea de tragere la răspundere aparține adunării generale reprezintă infracțiuni. În acest caz, societatea ar trebui să se constituie parte civilă în procesul penal. Chestiunea a fost ulterior parțial reglementată prin introducerea art. 155¹, care prevede posibilitatea ca acționarii reprezentând individual sau împreună cel puțin 5% din capitalul social să aibă dreptul de a introduce o acțiune în despăgubiri.

După părerea noastră, în prezent acțiunea penală este guvernată de principiul oficialității, se exercită din oficiu, fără a fi necesară vreo hotărâre a adunării generale în acest sens.

Deși legea nu instituie o astfel de procedură, considerăm că, în ceea ce privește infracțiunile prevăzute în Legea nr. 31/1990, care au ca subiect activ calificat administratorii societății, s-ar impune ca acțiunea penală să fie pornită fie din oficiu, fie la plângerea prealabilă a societății, formulată în urma unei hotărâri a adunării generale de acționare în judecată a administratorilor. Dacă prin fapta incriminată ar fi afectate numai interesele societății sau ale acționarilor, ar fi mai eficient ca acțiunea penală să fie pusă în mișcare la plângerea prealabilă a celui vătămat (societate, acționari), mai ales că această plângere prealabilă ar putea fi decisă de adunarea generală în aceleași condiții cu cele ale acțiunii de tragere la răspundere. Doar dacă infracțiunea comisă ar afecta și interesele mai generale ale societății ori ale altor persoane, credem că s-ar impune exercitarea din oficiu a acțiunii penale.

În dreptul francez, orice asociat, personal sau grupat cu alți asociați, poate să îl acționeze în judecată pe administrator (M. COZIAN, A. VIANDIER, *op. cit.*, p. 163).

7. Subiectul pasiv al infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 31/1990 pot fi atât statul (subiect pasiv generic), ca titular al valorii sociale protejate de lege, cât și orice persoană fizică sau juridică (subiect pasiv specific) prejudiciată prin faptă. Legea protejează anumite categorii de persoane, după cum precizăm mai sus: creditorii ai societății, asociați, dar și societatea însăși [cu rare ocazii făcând referire doar la un anumit tip de societate, de exemplu, societatea cu răspundere limitată – art. 275 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 31/1990].

8. Elementul material al infracțiunilor din Legea nr. 31/1990 se realizează prin:

a) acte materiale (*facta*): de exemplu, dobândirea, emiterea, predarea acțiunilor societății cu încălcarea dispozițiilor legale [art. 272 alin. (1) lit. a), art. 273 lit. a) și d), art. 275 alin. (1) lit. e)], folosirea creditului cu rea-credință [art. 272 alin. (1) lit. b) din lege];

b) cuvinte: de exemplu, prezentarea cu rea-credință a datelor neadevărate [art. 271 lit. a), b), art. 272¹ lit. a) din lege], răspândirea de știri false [art. 272¹ lit. a) din lege];

c) scrieri: de exemplu, prezintă cu rea-credință, în prospectele, rapoartele și comunicările adresate publicului, date neadevărate [art. 271 lit. a) din lege].

Ca modalitate de realizare, elementul material constă de regulă într-o acțiune. În mod excepțional, elementul material ar putea consta și într-o inacțiune [art. 271 lit. c), art. 275 alin. (1) lit. b), art. 276 din Legea nr. 31/1990]. Dintre infracțiunile cele mai importante reglementate de Legea societăților, frecvența cea mai ridicată o au, de exemplu, infracțiunile de abuz: abuzul cu privire la bunurile sau creditul socie-

tății [art. 272 alin. (1) lit. b), c)], abuzul cu privire la puterile conferite de funcția de administrator [art. 274 lit. b), c)], abuzul cu privire la dreptul de vot [art. 279 alin. (1) lit. a)-c)] și contabilitatea înșelătoare [art. 271 lit. b) din lege].

Sunt incriminate, de exemplu, actele de conduită privind:

a) abuzul cu privire la bunurile societății: de exemplu, prin acte de dispoziție ale administratorului (sustragere, deturarea bunurilor sau fondurilor societății prin vânzarea lor sau constituirea de garanții reale asupra lor, în interesul propriu al administratorului), prin acte de administrare (utilizarea bunurilor societății în scop personal de către administrator; luarea unor sume din casieria societății în scopul unor cheltuieli personale; preluarea de către societate a unor cheltuieli personale ale administratorilor);

b) abuzul cu privire la creditul societății: de exemplu, prin garantarea de către societate a unor obligații personale ale administratorului, prin fideiusiune, cauciune reală, aval, gir etc.; împrumuturi ale administratorilor de la societate;

c) abuzul de putere și cu privire la prerogativele de gestiune, administrare și direcție: de exemplu, îndeplinirea hotărârilor adunării generale referitoare la fuziune, dizolvare, reducerea capitalului social înainte de trecerea termenelor prevăzute de lege; iertarea de datorie a unui debitor social sau aprobarea unei convenții între societate și administratori în condiții împovărătoare pentru societate etc.;

d) abuzul de drept de vot: prin votul care urmărește un scop personal ori un scop străin de societate și, în orice caz, contrar intereselor societății. Convențiile referitoare la exercitarea dreptului de vot sunt interzise în dreptul nostru, fiind chiar incriminate [art. 128 alin. (2) din lege] atunci când

aceste convenții sunt încheiate în schimbul unui interes material^[1].

Din cele ce preced rezultă că abuzul este incriminat atunci când folosirea bunurilor sau creditului societății, a puterilor administratorilor sau a dreptului de vot este contrară intereselor societății. Nu întotdeauna însă se produce un rezultat material, o modificare a situației de fapt sau a situației juridice a societății, astfel că legea incriminează și acele acte de conduită care produc o stare de pericol [de exemplu, art. 271 lit. a), b), art. 273 lit. b), art. 275 alin. (1) lit. a), b), art. 276, art. 277, art. 279 alin. (1) lit. c) și alin. (2), art. 280¹, art. 280³ din lege]. Majoritatea actelor de conduită incriminate sunt infraacțiuni de rezultat, incriminarea infraacțiunilor de pericol fiind, ca în întreg sistemul de drept, o excepție.

Așa cum s-a putut observa, infraacțiunea există dacă folosirea bunurilor sociale, a creditului societății etc. este în interes strict personal sau indirect personal al administratorului (de exemplu, în cazul favorizării unei alte societăți în care administratorul este direct sau indirect interesat). Infraacțiunile există, de regulă, indiferent de mobilul sau scopul în care a acționat administratorul: salvarea reputației personale, între-

[1] Astfel de convenții sunt permise în legislația americană și nu trebuie confundate cu așa-numitele „consorții ale acționarilor” prin care se urmărește orientarea votului în adunarea generală prin acționarea în răspundere a acționarului sau facilitarea tragerii la răspundere a administratorilor de către acționarii minoritari, atunci când adunarea generală a refuzat-o din cauza influenței administratorului.

ținerea unor relații bune cu un terț, susținerea unui candidat în alegeri, sponsorizări excesive sau neinspirate^[1].

Pentru existența elementului material în conținutul unor infracțiuni nu este suficientă săvârșirea acțiunii interzise, ci se cere și **îndeplinirea unor cerințe esențiale** care se adaugă conduitei incriminate:

a) actul de conduită să fie comis într-un anumit **timp**: de exemplu, în cazul art. 273 lit. a) (mai înainte ca acțiunile precedente să fi fost achitate în întregime) ori în cazul art. 274 lit. a) din lege (înainte de expirarea termenelor prevăzute de lege);

b) actul de conduită să fie comis într-un anumit **mod** sau cu anumite **mijloace**: de exemplu, în cazul art. 271 lit. a), b) (cu rea-credință), art. 272 alin. (1) lit. a) (pe seama societății), art. 272 alin. (1) lit. b) (în folosul propriu), art. 279 alin. (1) lit. a) (în detrimentul altor acționari ori deținători de obligațiuni), art. 272 alin. (1) lit. c) (sub orice formă)^[2],

^[1] M. COZIAN, A. VIANDIER, *op. cit.*, p. 254.

^[2] Infracțiunea a fost destul de rar reflectată în jurisprudența recentă. Problemele de drept au vizat inclusiv posibilitatea confiscării sumelor echivalente unor datorii ajunse la scadență și pentru care societatea nu se constituise parte civilă. Astfel, în perioada 9 ianuarie 2015-31 ianuarie 2016, în calitate de administrator al SC X. SRL, inculpatul a împrumutat de la societate, cu șase ocazii distincte, în baza unor contracte de împrumut, suma totală de 1.302.113 lei, depășindu-se astfel limita de 5.000 de euro prevăzută de art. 144⁴ alin. (3) lit. a) din Legea nr. 31/1990 (...), faptă care (...) întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de folosire cu rea-credință a creditului societar în formă continuată (6 acte materiale) (...). Instanța de fond a reținut că persoana vătă-

mată nu s-a constituit parte civilă în cauză, însă acest lucru nu înseamnă că ea nu este îndreptățită la restituirea sumei de bani împrumutate inculpatului, putând astfel să procedeze, aceasta sau creditorii acesteia, la urmărirea în orice moment a sumelor de bani datorate. Prin urmare, instanța de fond nu a procedat la confiscarea sumei de bani împrumutate, aceasta servind în continuare la despăgubirea persoanei vătămate. (...) Curtea apreciază însă că se impune anularea tuturor contractelor de împrumut încheiate de către inculpat cu societatea pe care o administrează, ca efect al restabilirii situației anterioare, (...) iar ca efect al anulării contractelor de împrumut, Curtea apreciază că se impune și confiscarea sumei de 1.302.113 lei, obținută în mod ilegal. Curtea nu confirmă raționamentul primei instanțe potrivit căruia suma de bani nu poate fi confiscată deoarece persoana vătămară ar putea solicita oricând restituirea împrumuturilor. O astfel de interpretare ar lipsi de orice aplicabilitate practică art. 112 alin. (1) lit. d) C. pen. (...) persoana care a suferit un prejudiciu are posibilitatea de a cere repararea prejudiciului printr-o cerere la instanța civilă după terminarea procesului penal. (...) Dacă s-ar accepta raționamentul primei instanțe (nu se poate cere confiscarea specială deoarece persoana vătămată are posibilitatea de a cere repararea prejudiciului), ar însemna că niciodată instanța penală nu ar putea dispune confiscarea specială a unei sume de bani rezultate din comiterea unei infracțiuni (după cum s-a arătat, persoana vătămată are posibilitatea în cazul oricărei infracțiuni să ceară despăgubiri după terminarea procesului penal). În realitate, raportat la poziția procesuală a persoanei vătămate și la situația existentă în cauză, instanța urmează a examina în concret dacă este necesară confiscarea specială. În prezenta cauză, se observă că persoana vătămată este o persoană juridică controlată în totalitate de inculpat, acesta fiind asociat unic. Totodată, sediul social al societății era expirat din luna mai a acestui an. Din extrasul Oficiului Național al Registrului

art. 272¹ lit. a) (prin mijloace frauduloase), art. 273 lit. c) (în alte condiții decât cele prevăzute de lege), art. 274 lit. c) (fără informarea organului judiciar sau prin încălcarea unei interdicții), art. 280¹ (în mod fictiv), art. 280³ (prin folosirea actelor unei societăți radiate).

Fraudarea intereselor societății ar putea îmbrăca diferite forme, de exemplu: declarații inexacte; comunicarea de date false cu privire la constituirea și situația societății; încasarea sau plata dividendelor în condiții nelegale; răspândirea de știri false cu privire la modificarea valorii acțiunilor sau a titlurilor; dobândirea sau vânzarea acțiunilor la preț nereal; folosirea bunurilor sau creditului în mod ilicit^[1]; folosirea

Comerțului se observă că persoana vătămată nu a mai depus nicio situație financiară în ultimii 3 ani (2019-2021), iar în 2019 i-a fost retrasă licența de funcționare. De asemenea, deși toate împrumu- turile acordate sunt scadente, persoana vătămată nu a întreprins niciun demers pentru recuperarea lor. Cu privire la primul împru- mut, scadența a intervenit în urmă cu 2 ani și 11 luni, termenul de prescripție extinctivă împlinindu-se peste o lună (astfel, inculpatul, în calitate de asociat unic, a rămas în pasivitate, nefăcând nimic pentru a încasa datoria). Raportat la situația concretă din cauză, Curtea apreciază că posibilitatea ca persoana vătămată să ceară restituirea sumelor de bani de la inculpat este iluzorie (practic, societatea controlată în totalitate de acesta ar cere banii de la el) (C.A. București, s. I pen., dec. nr. 1702 din 16 decembrie 2022, cod RJ 39g485853, <https://www.rejust.ro/juris/39g485853>).

[1] Acest tip de conduită pare să se regăsească cel mai frecvent în practica judiciară recentă: (...) inculpatul, în calitate de adminis- trator, a ridicat în mod repetat din fondurile societății diferite sume de bani, care însumează 465.257,91 lei și pe care le-a folosit mai apoi într-un scop contrar intereselor acesteia, faptă care întrunește

elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 272 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 31/1990 (Jud. Focșani, sent. pen. nr. 19 din 4 ianuarie 2023, cod RJ 39gg5445e, <https://www.rejust.ro/juris/39gg5445e>); (...) prin procura autentificată de către notar sub nr. 1076 din 28 mai 2015, martorul l-a împuternicit pe inculpat să administreze societatea. În perioada august-octombrie 2015, în calitate de împuternicit să administreze o societate, inculpatul a retras din societate, în mod succesiv, sume de bani în cuantum de 129.215,5 lei, pe care le-a folosit într-un scop contrar intereselor acesteia, în folosul propriu sau pentru a favoriza o altă societate, sume pe care apoi le-a evidențiat în contabilitate ca plătite furnizorilor activi, faptă care întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 272 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 31/1990, cu aplicarea art. 35 C. pen. (Jud. Focșani, sent. pen. nr. 1424 din 28 decembrie 2022, cod RJ 723394e82, <https://www.rejust.ro/juris/723394e82>); (...) în perioada 27 martie 2013-31 iulie 2013, inculpatul, în calitate de împuternicit cu efecte depline pentru administrarea societății, a retras din contul bancar al acesteia suma totală de 82.750,08 lei, din care a utilizat 64.500,08 lei în interes propriu și 18.250 de lei pentru a favoriza o altă societate în care avea interes direct, punând astfel societatea în imposibilitatea de a mai achita datoriile (Jud. Râmnicu Vâlcea, sent. pen. nr. 302 din 21 iunie 2022, cod RJ 4e94e7795, <https://www.rejust.ro/juris/4e94e7795>); (...) având în vedere faptul că societatea urma să intre în insolvență, având datorii la bugetul de stat, unități bancare și furnizori, la data de 22 septembrie 2015 a fost emisă o decizie de inventariere, iar la data de 30 septembrie 2015 s-a întocmit un proces-verbal de inventariere cu mărfurile aflate pe stoc, în valoare de 359.578,14 lei. De asemenea, la data de 30 septembrie 2015 a fost redactat un proces-verbal cu marfă degradată și expirată în valoare de 46.568,82 lei, în care au fost menționate cantități foarte mari de materiale de construcții, semnat de către toți membrii

comisiei de inventariere, având atașate liste de inventariere redactate de administrator fără ca ceilalți membri ai comisiei să participe la această inventariere. Totodată, a mai fost întocmit un proces-verbal cuprinzând marfă degradată, marfă expirată și o lipsă în gestiune în valoare de 49.302 lei, iar la acest proces-verbal nu a fost anexat niciun document justificativ. (...) în realitate, contravaloarea mărfurilor înscrise în cele 79 de facturi fiscale nu a fost încasată, fiind însă întocmite chitanțe aferente acestor facturi, primul exemplar al chitanțelor fiind distrus, iar exemplarul doi fiind atașat la dosarul de evidență contabilă. De asemenea, suma de 237.710 lei, aferentă facturilor emise, figurează decontată în baza înregistrărilor de la pozițiile nr. 184, nr. 185 și nr. 186 din registrul jurnal aferent lunii octombrie 2015 prin decontarea unor sume datorate asociaților și alte rezerve, având în vedere că inculpata, administrator al societății, figura în evidența contabilă cu un aport mare de capital, fapt pentru care au fost întocmite 29 de dispoziții de plată în perioada 1 octombrie 2015-31 octombrie 2015 în valoare de 5.000 de lei fiecare. La aceste poziții s-a menționat că s-ar fi retras aportul de capital către administratorul societății, însă aceste sume de bani nu au existat în casieria societății în perioada septembrie-octombrie 2018, fiind folosite anterior de către inculpată. Toate aceste tranzacții comerciale fictive au fost realizate de către inculpată pentru ca societatea să poată intra în procedura insolvenței, iar cantitatea de mărfuri să fie diminuată, pentru a putea exista o concordanță între stocurile factive și cele scriptice în momentul efectuării unei noi inventarieri de către lichidatorul judiciar desemnat de instanța de judecată. În felul acesta, creditorii, care aveau de recuperat sume importante de la societatea debitoare, au fost prejudiciați, neputând să își mai recupereze creanțele (C.A. Craiova, s. pen. și min., dec. nr. 149 din 4 februarie 2022, cod RJ ee46825g5, <https://www.rejust.ro/juris/ee46825g5>); (...) inculpatul, în calitate de asociat și administrator, în baza ace-

acțiunilor nesubscrise; emiterea nelegală a obligațiunilor și acțiunilor sau fără respectarea mențiunilor legale; dobândirea, predarea, transmiterea acțiunilor în condiții nelegale; împiedecarea evaluării făcute de experți; nerespectarea dispozițiilor prevăzute la anularea acțiunilor; refuzul de a convoca adunarea generală; încălcarea prevederilor legale privind constituirea fondului de rezervă și a participării la beneficii; falsificarea sau distrugerea evidențelor societății; efectuarea unor plăți nelegale de către lichidator acționarilor; exercitarea unei funcții în cadrul societății cu încălcarea prevederilor referitoare la incompatibilitate de către cenzor,

leiași rezoluții infracționale, în perioada 31 ianuarie 2011-30 octombrie 2014, a ridicat în mod repetat din casieria societății pe care o administra suma totală de 205.980 de lei, în temeiul unui număr de 100 de dispoziții de plată semnate de acesta, în cuprinsul cărora s-a menționat în general că sumele ridicate reprezintă „restituire credit” sau „restituire avans trezorerie”, deși inculpatul figura ca debitor al societății în perioada respectivă, a restituit suma de 126.900 de lei la data de 30 aprilie 2014, folosind în folosul propriu suma de 79.080 de lei, pentru care nu a prezentat justificări legale cu privire la modul de folosire, la data de 20 decembrie 2012 a ridicat din contul bancar al persoanei vătămate suma de 5.000 de lei pe care a folosit-o în interes propriu, iar în perioada 20 martie 2010-13 iunie 2013 a folosit în interes personal suma de 18.268,57 lei, ce aparținea persoanei vătămate, decontând cheltuieli evident personale menționate într-un număr de 11 facturi emise de furnizori către persoana vătămată. (...) Pentru perioada de referință inculpatul datora societății sume de bani, respectiv sumele ridicate din societate au fost mai mari decât sumele cu care acesta a creditat societatea (C.A. Alba Iulia, s. pen., dec. nr. 37 din 20 ianuarie 2022, cod RJ 234ge7d59, <https://www.rejust.ro/juris/234ge7d59>).

expert, lichidator, administrator; împiedecarea prin mijloace ilicite a liberului exercițiu al votului; transmiterea de acțiuni sau obligațiuni altor persoane pentru formarea unei majorități în detrimentul acționarilor; emiterea nelegală a unor titluri negociabile reprezentând părți sociale ale unei societăți cu răspundere limitată. După cum se observă, chiar dacă numărul articolelor care incriminează acte de conduită în fraudă societății sau prin abuz este limitat (12 articole), categoriile de conduite incriminate depășesc acest număr, fiecare articol având incriminări distincte (35 de incriminări care sunt imputabile mai multor categorii de subiecți activi ai raportului juridic penal de conflict).

Principiul legalității, ca principiu de organizare a activității comerciale/activității cu scop lucrativ, impune oricărei structuri organizatorice să își desfășoare activitatea în contextul și cu respectarea normelor generale de drept și a regulilor și uzanțelor profesiei.

9. În ceea ce privește **urmarea imediată**, unele dintre infraacțiunile analizate sunt caracterizate de producerea unui rezultat material^[1], adică a unei transformări efective în

^[1] Jurisprudența recentă a făcut o diferențiere clară între profitul licit și urmarea imediată constând în prejudiciul cauzat prin infracțiune: referitor la modul în care a fost administrată societatea, se observă lipsa documentelor justificative ale cheltuielilor, administratorul dorind ca toate sumele retrase din casa societății să fie declarate dividende și să ofere în acest fel aparența legalității operațiunilor efectuate. Dividendele sunt o modalitate prin care acționarii pot beneficia în mod direct de profitul obținut de compania în care au ales să investească. Profitul reprezintă diferența dintre

venituri și cheltuieli. Cheltuielile sunt echivalentul unui consum de resurse materiale, umane și financiare, cu scopul de a obține profit. De asemenea, cheltuielile reprezintă diminuări ale beneficiilor economice înregistrate pe parcursul perioadei contabile sub formă de ieșiri sau scăderi ale valorii activelor ori creșteri ale datoriilor, care se concretizează în reduceri ale capitalurilor proprii, altele decât cele rezultate din distribuirea acestora către acționari. Dividendele reprezintă o parte din profitul realizat de o companie care este distribuit acționarilor. Aceste dividende sunt, mai exact, o formă directă prin care investitorii pot să beneficieze de profitul ridicat înregistrat de compania unde sunt acționari. Valoarea și distribuirea dividendelor sunt stabilite de către adunarea generală a acționarilor și în lipsa acesteia se întocmește decizia asociatului unic, niciodată în timpul exercițiului financiar. În cazul de față nu a fost identificată decizia asociatului unic, drept urmare, nu se puteau distribui dividende. Dividendele se achită doar din profitul real, și nu din profitul inexistent. Pentru plata dividendelor nu sunt suficiente doar aprobarea situațiilor financiare și trecerea unui termen de 6 luni de la aprobarea acestuia, ci trebuie întrunită și cerința aprobării repartizării profitului sub formă de dividende către asociați. Veniturile care au fost obținute din dividende trebuie să fie declarate la Agenția Națională de Administrare Fiscală prin completarea Formularului 100 („Declarație privind obligațiile de plată la bugetul de stat”), declarație care nu a fost întocmită și depusă de inculpată. Se constată, așadar, că dividendele se repartizează asociaților la finele anului, după terminarea exercițiului financiar, acestea reprezentând procent al profitului societății, după care asociații care beneficiază de venituri din dividende întocmesc și depun la Agenția Națională de Administrare Fiscală Declarația 100 prin care declară venitul realizat din dividende, urmând a se calcula de organele fiscale taxele și impozitele datorate pentru acest venit, lucru care nu s-a întâmplat în prezenta cauză, neputând fi astfel luată în

realitatea obiectivă, altele sunt infracțiuni formale (infracțiuni pentru a căror existență este suficient ca rezultatul să conștea într-o stare de pericol).

Din cele ce preced rezultă că majoritatea infracțiunilor din Legea nr. 31/1990 sunt infracțiuni de rezultat, pentru a căror existență este necesară producerea unui rezultat material, o schimbare, intervenită de cele mai multe ori într-un patrimoniu sau în legătură cu un patrimoniu, drept consecință a conduitei infracționale.

10. Stabilirea legăturii de cauzalitate este necesară doar în cazul infracțiunilor materiale, deoarece în cazul infracțiunilor formale legătura de cauzalitate rezultă din însăși săvârșirea faptei (*ex re*).

11. Ca formă de vinovăție, infracțiunile la care ne referim sunt susceptibile să fie comise cu intenție (toate).

Mobilul tuturor acestor infracțiuni este reprezentat de fraudarea intereselor societății. Frauda ar fi o manifestare a relei-credințe, concretizată în activitatea unei persoane fizice

considerare apărarea inculpatei cu privire la sumele înșușite din contul societății pe care o administra. Din investigațiile efectuate se constată că principalele cheltuieli ale societății erau cele cu plata personalului, însăși activitatea societății fiind strâns legată de resursa umană prin prestarea de servicii în construcții. Aproape toate sumele încasate de societate cu titlu de venit (cu excepția sumelor achitate pentru plata subnormată a salariaților) sunt retrase din societate prin contul „debitori diverși” (Jud. Slobozia, sent. pen. nr. 685 din 21 decembrie 2022, cod RJ 39ggg9g5g, <https://www.rejust.ro/juris/39ggg9g5g>).